

Rozvržení dnešní hodiny

- 1. část: konkrétna k předmětu, semestru, kdo jsem já (a kdo vy)
- 2. část: kde to jsme? co znamená současné umění v době klimatické krize?
- 3. část: světový kontext: 20. století + 21. století (antropocén)
- 4. část: jak se orientovat v českém (a slovenském) kontextu?

ČÁST 1.

konkrétna k předmětu, semestru,

kdo jsem já a kdo vy

Jak bude předmět probíhat

- celkem 6 setkání, každé s nějakým (hlavním) tématem
- společná návštěva 3 výstav
- výklad + diskuze

Hodnocení (zk):

1) Esej nebo recenze: výstavy / uměleckého díla / instalace / akce

2) Ústní zkouška

3) Docházka - celkem 6 setkání, 1 možnost absence. *Pokud bude více absencí z pochopitelných důvodů, lze se domluvit na náhradní aktivitě (např. druhá eseje atd.)*

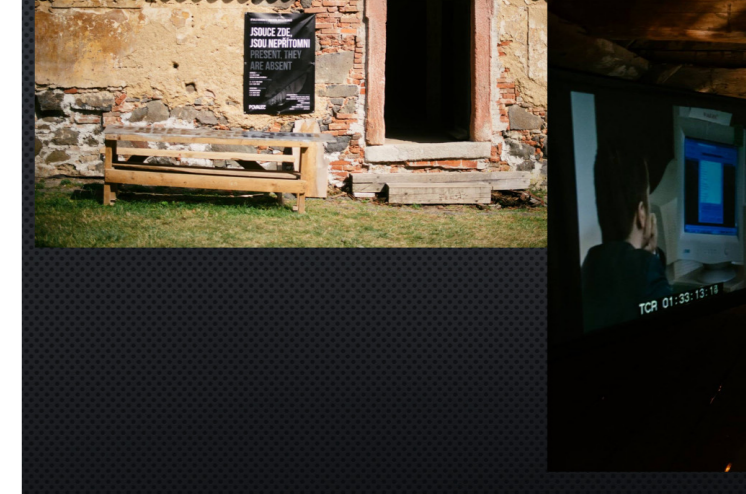
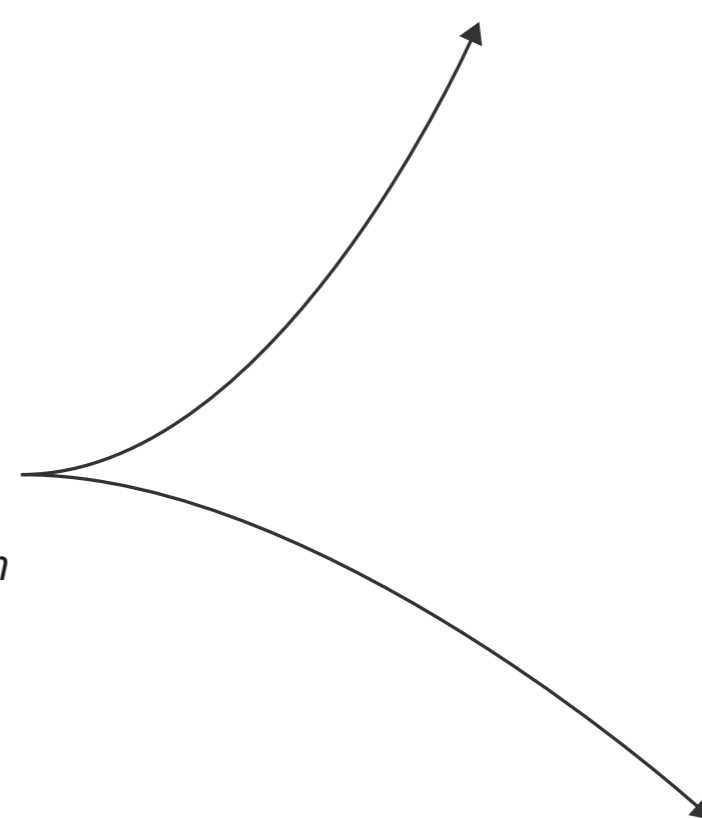
Rozvržení setkání a témat:

- 1) **3.10.** Současné umění v době klimatické krize - kdo, kdy, kde a proč. Světový kontext a jak se orientovat u nás?
- 2) **17.10.** Zvíře jako objekt nebo subjekt? + *návštěva výstavy Svět sa čenžnul v Galerii OFF FORMAT*
- 3) **31.10.** Rostlinstvo jako lék a rituál + *návštěva výstavy Smazat hranice času v Galerii TIC*
- 4) **14.11.** Uhlí patří pod zem - umělecké aktivity v kontextu uhelných pánví
- 5) **28.11.** Půda, hlína, zem, eroze a zemědělství
- 6) **12.12.** Budoucnost - zářná katastrofa? + *návštěva výstavy Emergency. Přípravy na budoucnost v Domě pánů z Kunštátu*

Kdo jsem já

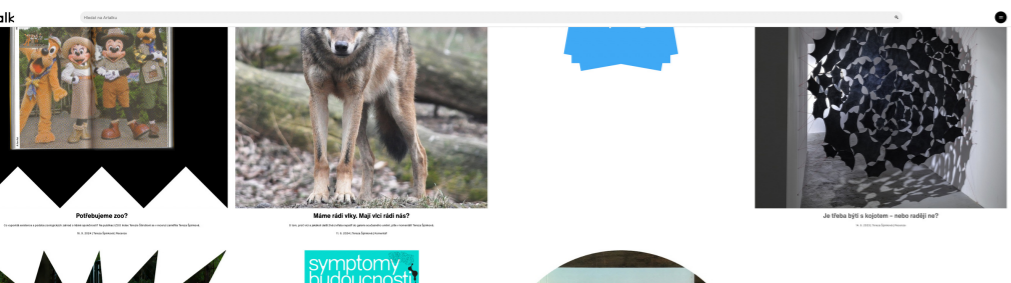
- vystudovala jsem dějiny umění na FFUK v Praze a dějiny umění, médií a designu na UMPRUM
- pracovala jsem a pracuji (občasně) jako kurátorka na volné noze
- pracovala jsem v různých neziskovkách na různých pozicích
- momentálně jsem součástí redakce platformy Artyčok.TV
- také ještě studuji doktorát na Enviru - *Proměny vztahu zvířat a lidí v současném českém a slovenském audiovizuálním umění*
- píšu pro různé platformy a časopisy

[Artyčok.TV](https://artycok.tv)

talk

Flash Art

Odchod nemusí být útěkem, ale i transformací do jiných struktur a sítí vztahů
by [Tereza Špínková](#)
16 srpna 2022, 17:58 CET

Od zaprášených vitrín k akci: Dekolonizace romského těla v muzeích a na výstavách
by [Tereza Špínková](#)
24 března 2022, 18:10 CET

Léčivý konec léta v Galerii Entrance
by [Tereza Špínková](#)
22 listopadu 2021, 22:13 CET

V nouzi poznáš kvikot prasat. Vrstevnatost vztahů člověka a zvířete v současném umění
by [Tereza Špínková](#)
9 září 2021, 11:31 CET

Artist Talks

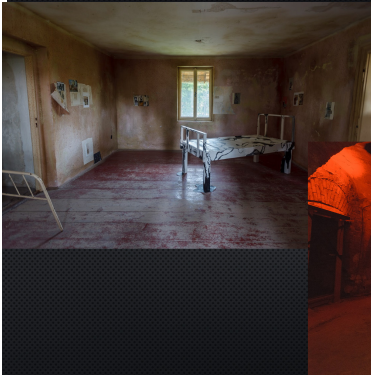
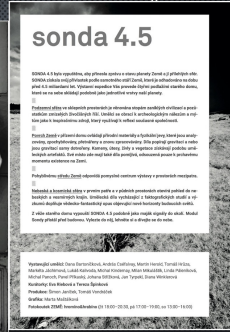
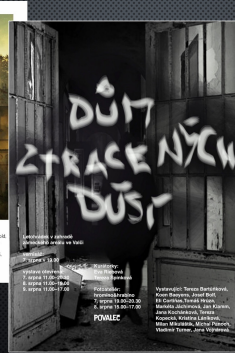
23. 5. 2024
18.00 h

Valeč - Povaleč

VALEČ – VÝSTAVY V LETOHRÁDKU

POLOČAS ROZPADU 2017

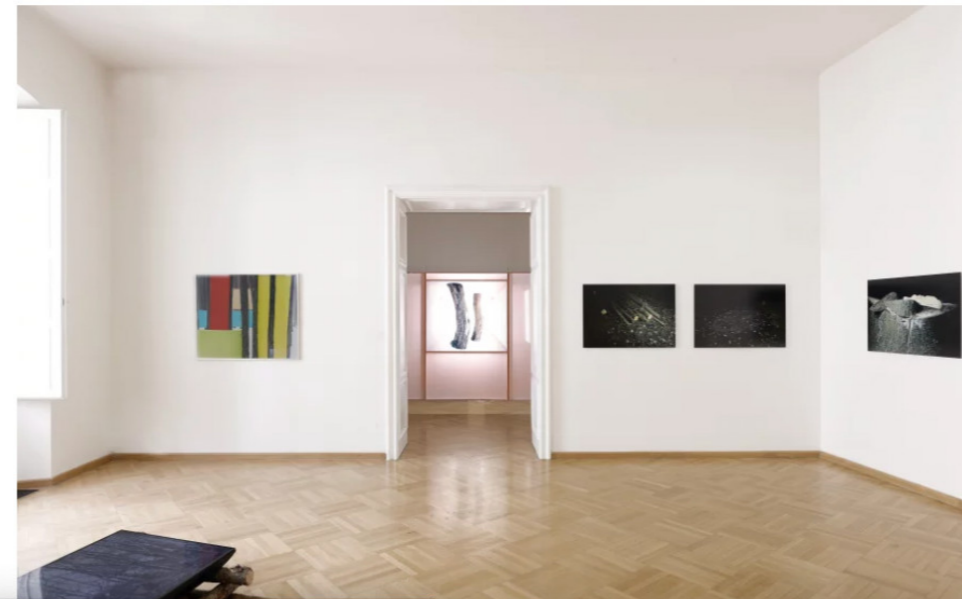
JSOUCE ZDE, JSOU NEPŘÍTOMNI

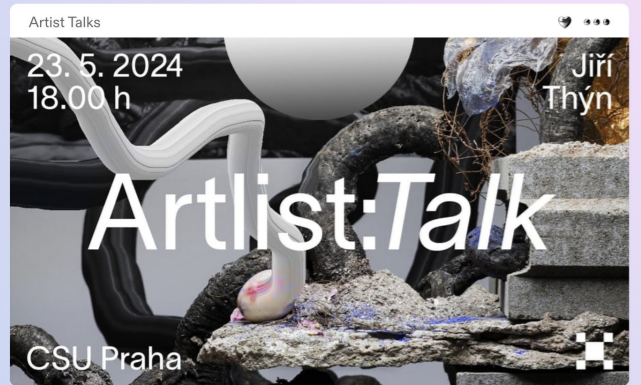
Tomáš Hrůza - We Have Never Been Forest

<https://www.dum-umeni.cz/we-have-never-been-forest/t9213>

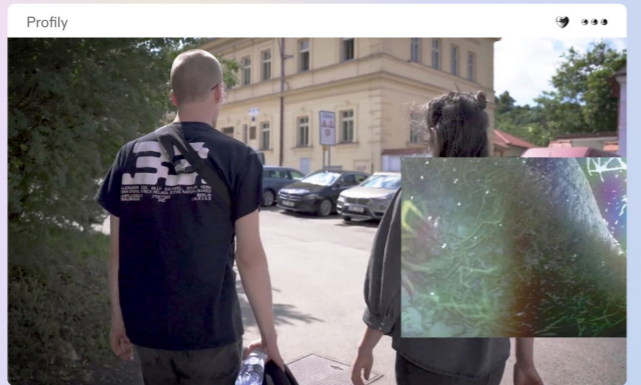

https://static.viaaurea.eu/t/dum-umeni.cz/images/6414.jpeg/o-w:1600%7Cfit:crop/s-5c3e8675e725?_ts=1684936469

Artist:Talk – Jiří Thýn
 Jiří Thýn
 Cílem projektu *Artist:Talk* – podobně jako i *Artlistu* – je zainteresované veřejnosti prostředkovat porozumění současným uměleckým přístupům a vyjadřování, které v tomto případě doplňuje o unikátní perspektivu samotných tvůrců. Jednotliví umělci a umělkyně zastoupení v databázi *Artlist* tímto zároveň získávají příležitost svou tvorbu přiblížit formou samostatné přednášky, jejíž záznam pak také rozšíří a aktualizuje i jejich stávající databázová hesla.

Lukáš Prokop
 Lukáš Prokop
 Díla Lukáše Prokopa se vymykají jednoduchým kategorizacím, neboť je jim vlastní oscilace mezi různými médii: subtilně spojuje práci s videem, grafikou, objektem, fotografií, textilem, psaním nebo digitálním tiskem. Aktivním zapojením technologických kreativních procesů do tvorby Prokop taktéž záměrně problematizuje i svou autorskou roli jako výhradního producenta uměleckého obsahu/díla.

Regeneration

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Erosion
 Nikola Brabcová & Karín Šrubařová

The online exhibition 'Erosion', prepared by artists Nikola Brabcová and Karín Šrubařová, is conceived as a web platform, leading to the visibility of the problem of soil erosion and its possible solutions. At the same time, it seeks to transcend the imaginary dichotomy of man and nature, and to draw light on the growing initiative of artists who comment on soil health issues and other related topics. The

Unprotected Nature
 David Pílučik

What is the role of nature? Some say that nature has always been there. Others say that it was not discovered but gradually invented. This perspective implies that there is no one nature in thinking about nature, but a variety of contested natures that arise through more-than-human coexistence. Any understanding of what nature means thus necessarily involves an understanding of the society in which

The Practice of Decolonization
 Jiří Žák & Matěj Pavlík

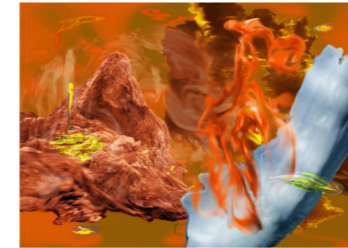
The chapter *The Practice of Decolonization*, prepared by Jiří Žák and Matěj Pavlík, focuses on the historical, political and cultural issues of decolonization discourse in Norway and the Czech Republic. The issue of decolonization has become an increasingly dominant theme across Europe in the last few decades. The debate about it is taking place in the two countries with different

Odchod nemusí být útekem, ale i transformací do jiných struktur a sítí vztahů

by [Tereza Špinková](#)

16 srpna 2022, 17:58 CET

S Julianou Höschlovou o bytí s přírodou v době nejen klimatické krize Nabídka připravit medailonek s Julianou Höschlovou na téma „odchodu“... [Read More](#)

Od zaprášených vitrin k akci: Dekolonizace romského těla v muzeích a na výstavách

by [Tereza Špinková](#)

24 března 2022, 18:10 CET

Dekolonizace muzeí – co si pod tím můžeme představit a jak by měla probíhat? A jak může dekolonizovat současné umění?... [Read More](#)

Léčivý konec léta v Galerii Entrance

by [Tereza Špinková](#)

22 listopadu 2021, 22:13 CET

Pro výstavu Západ v ledovci sester Večeřových nemohlo být určeno příhodnější místo a čas. Pokud se chcete dostat do Galerie Entrance,... [Read More](#)

V nouzi poznáš kvikot prasat. Vrstevnatost vztahů člověka a zvířete v současném umění

by [Tereza Špinková](#)

9 září 2021, 11:31 CET

I dobrá kniha jako Harry Potter může ohrozit konkrétní zvířecí druh, řekla mi v rozhovoru pro květnový pořad Akcent na Vltavě... [Read More](#)

[Sešit VVP AVU](#)

TEREZA ŠPINKOVÁ

SPOLU-STÁVÁNÍ-SE ZVÍŘETEM. NĚKOLIK POZNÁMEK K SOUČASNÝM NEANTROPOCENTRICKÝM TENDENCÍM

Tereza Špinková ve své studii sleduje, jak se během posledních třiceti let proměnil diskurz v uvažování o roli zvířat v umělecké tvorbě, a to mj. pod vlivem posthumanismu či critical animal studies. Pro konkrétní ilustraci těchto tendencí si vybrala díla, v nichž zvířata nefigurují jen jako objekty uměleckého ztvárnění, ale jejichž autoři a autorky jim s opomocí inovativně použité kategorie spolupráce připisují svébytný podíl na tvorbě, a tím relativizují výjimečnost člověka jako bytosti obdařené tvůrčím géníem. Důraz je kladen na prožívání, sdílení času a prostoru, na stávání-se. Člověk se tu jeví nejen jako tvůrce, kontrolující celý proces vzniku díla, ale také jako výtvarník určitého vztahu, který ho přesahuje. Nejsme jednoduše tím, čím jsme; něco nás tím, čím jste, dělá, aniž bychom to mohli mít plně pod kontrolou.

PDF cz

KDO JSTE VY?

Co budeme zkoumat?

- audiovizuální (výtvarné) umění - díla, umělectvo, iniciativy, galerie...
- obsah (témata) i formy (médiá)
  - médiá
    - instalace (site-specific, v galerii, ve veřejném prostoru)
    - malba, socha, kresba
    - pohyblivý obraz - videoart, videa, filmy, videoeseje
    - performance
    - zvuk
    - videohry
  - témata
- teoretická a mezioborová východiska a spolupráce
- narativy, příběhy, východiska, sdělení, myšlenky, pojmy
- vztahy nejen na lince: umělectvo - dílo - divák (je nějaká participace? jaká?)

K čemu se moc nedostaneme?

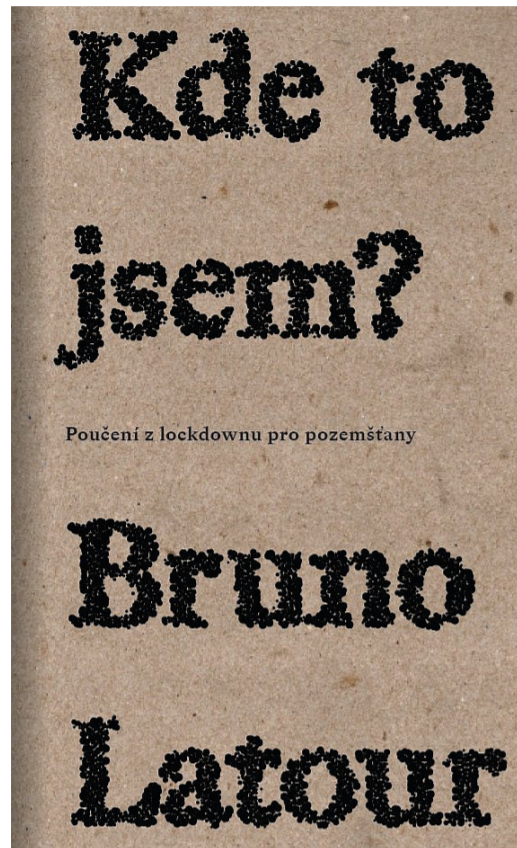
- architektura
- videohry
- AI a umění
- divadlo
- hudba
- filmy
- design

ČÁST 2.

**kde to jsme? co znamená současné
umění v době klimatické krize?**

KLIMATICKÁ KRIZE JAKO HAVÁRIE - co dělat??

Vida, přistáli jste, havarovali jste, vyproštujete se z *ground zero*, postupujete maskováni, stěží je slyšet váš hlas: je to takové mumlání jako Řehořův hlas, jako můj hlas. „Kde to jsem?“ Co dělat? Jít vpřed, jak radil Descartes těm, kteří se ztratili v lese? Ale kdepak, musíte se co nejvíce rozptýlit jako rojnice, abyste prozkoumali všechny schopnosti přežití a spojili se pokud možno s těmi jednajícími silami, které učinily místa, kde jste přistáli, obyvatelnými. Pod znovu ztěžklým nebeským baldachýnem lidé smíchaní s dalšími materiály tvoří další lidi s dalšími živými bytostmi. Konečně se emancipovali. Osvobodili se. Proměnili se.

→ rojnice

„Á, výborně,“ řeknu mu, „takže *sám taky chápete, že žijeme společně na území, kde se, nás vše týká*“, protože všechny entity se mezi sebou překrývají. „Holobionté všech zemí, spojte se atd.“ Pokud tedy ale žijeme takto propletení, měli bychom o tom konečně mluvit! Pokud takto přetékáme jeden do druhého, tvoříme *společenství*. Můžete mi tedy sdělit místo, čas, den, instituci, návod

→ vše se nás týká, vše je propojeno - společenství a mezioborová diskuze

je mnoho typů znalí. Ostatní vztahy ovšem v žádném případě nevznikají *určením místa* pomocí tabulky souřadnic, nýbrž *reakcí na otázky vzájemných závislostí*. Na čem závisí mé přežití? Co jsou hrozby, které visí nad mými prostředky k životu? Co dělám, abych se proti nim chránil? Co mohu najít, aby mi to pomohlo jim uniknout? Které protivníky se mám snažit zadržet? I tyto otázky vykreslují území, avšak tento způsob lokalizace se nepřekrývá s tím předchozím. Být lokalizován a *umístit*

→ Kde to jsme? Na kom/čem jsme závislí, jaké máme potřeby? Jaké jsou hrozby a co můžu dělat?

Příčiny - sociopolitické uspořádání, ekonomika atd.

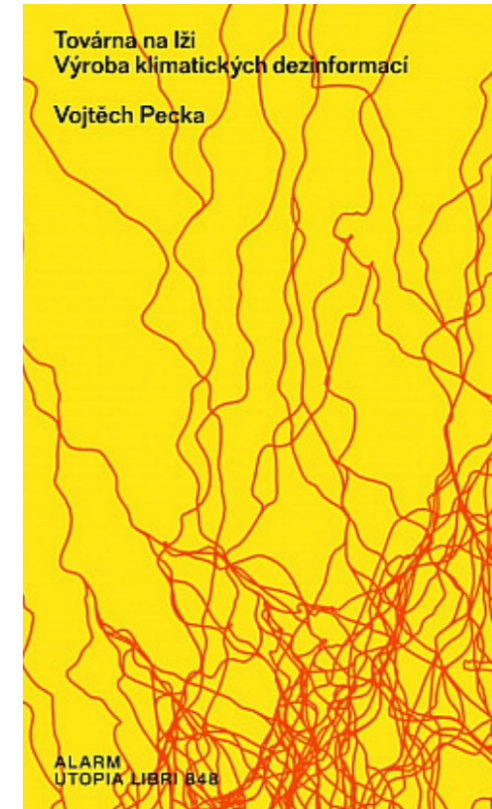
- extraktivní kapitalismus
  - zisk, peníze, výkon, rychlost...
- monokultury - ve všem: zemědělství, politika, nadnárodní společnosti...
- fosilní paliva
- syntetické látky (i textil), chemie, plasty
- nukleární i jiné zbraně
- kolonialismus

Příčiny - myšlenkové

- dualismus: příroda x kultura, člověk x zvíře, subjekt x objekt, žena x muž...
- víra v pokrok a "lepší" budoucnost
- věda jako hlavní (jediný) nástroj poznání
- člověk - jedinec jako vládce světa, zachránce, hrdina..
- myšlenkové koncepty: západní myšlení (Evropa a USA): křesťanství, osvícenství, modernismus, kapitalismus
- koloniální přemýšlení, dobývání "primitivního" světa

Časově

- 70. léta Meze růstu
- 90. léta - 1992 Rio de Janeiro
  - návaznost na Kjótský protokol 1987 - konkrétní požadavky
  - neratifikovala Čína a USA
- 21. století - COP, IPCC, Zpráva vědců...
  - 2007 - 3. zpráva panelu IPCC - souhrn stávajících vědeckých poznatků, narůstající jistota (??) o klima změně
    - k tomu: Vojtěch Pecka Továrna na lži
  - 2013/14 4. zpráva IPCC
  - 2017 - konference OSN v Paříži (COP)
  - 2018 - zvláštní zpráva IPCC ke globálnímu oteplení o 1,5 stupně (za 20 let)
    - neschopnost garantovat
    - konference COP v Katovicích

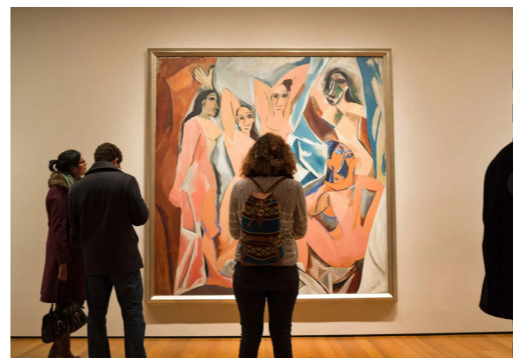
19./ počátek 20. století

1872 Claude Monet: Imprese, východ slunce (Le Havre)

1917 Marcel Duchamp

1907 Picasso: Avignonské slečny

2.polovina 20. století

- V umění se odrážejí společenské aj. změny (válka ve vietnamu, rovnoprávnost žen, menšin, kritika kapitalismu, konzumu...), prohlubování angažovanosti a aktivismu
- Od moderny k postmoderně - "možné je všechno"
- konceptuální a akční umění, minimalismus, pop art, land art, performance, veřejný prostor
- nástup technologií

Andy Warhol,
Campbell soup, 1962

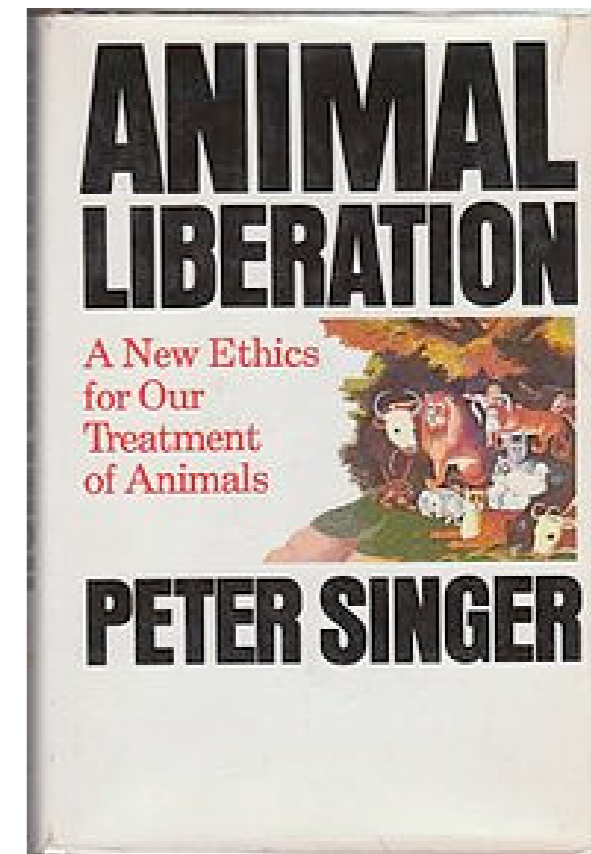
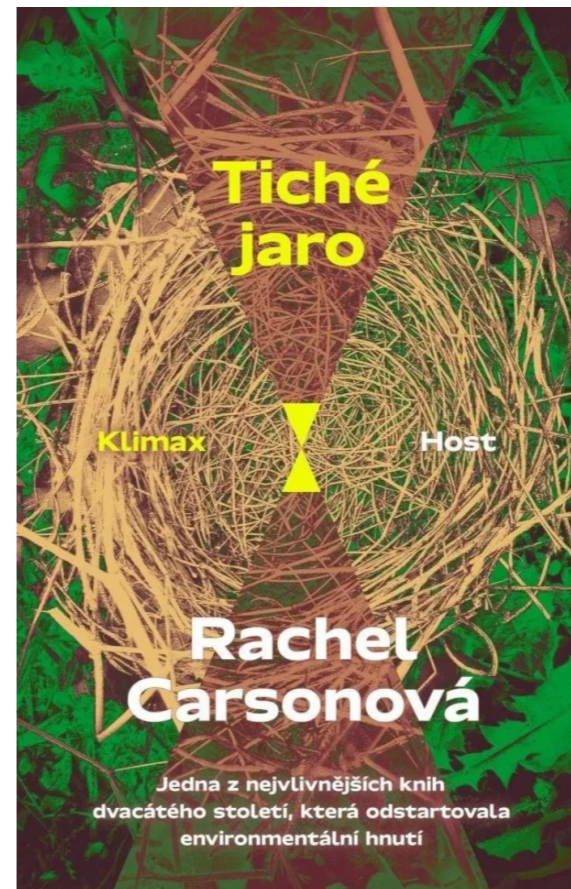

Jannis Kounelis (12 koní, 1969)

Robert Smithson, Spiral Jetty, 1970 (Utah)

- knihy, zjištění
  - 1962 Rachel Carson Tiché jaro
  - 1972 Meze růstu (Římský klub)
  - 1975 Animal Liberation

Agnes Denes (1931)

- Wheatfield (Pšeničné pole) – The Confrontation (1982)
  - 2 akry pšenice na Manhattanu
  - čtyřměsíční „instalace“
  - [odkaz na reportáž](#)

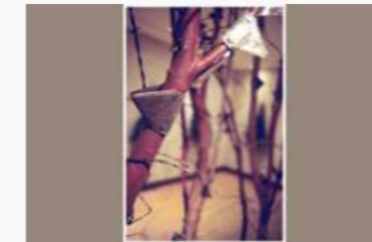
Joseph Beuys (1921-1986)

- „Každý člověk je umělec“
- 7000 dubů (1982)
  - Kassel Dokumenta 7
  - Komunita, participace
  - kyselá dešť, ochrana životního prostředí

90.léta 20. století

- Návaznost na větší povědomí o změnách životního prostředí
  - 1992 Rio Earth Summit - konference OSN - definice tzv. "udržitelného rozvoje" - po stránce ekonomické, environmentální a sociální
  - Kyoto protocol
- Postupná institucionalizace environmentálního umění: výstavy
  - 1992 Fragile Ecologies: Contemporary Artists` Interpretations and Solutions,
    - putovní výstava
    - především fotografie, kresby.. od jeskynních maleb po současnost ([článek](#))
- Stále spíše vizualizace přírodních procesů / dějů, ochrana přírody (není ještě tolik propojeno se sociálním kontextem, technologiemi, politikou, ekonomii) --- volání po návratu k harmonii mezi člověkem a zemí

NATURE & CULTURE, 1992

University of Wisconsin-Madison Memorial Union

[Read Artist's Statement](#)

Barbara Westfall: Nature and Culture, 1992

ČÁST 3.

světový kontext: 20.

století + 21. století

(antropocén)

21.století

- Větší povědomí o environmentálních problémech a jejich dopadech (2014 IPCC report, 2015 COP21, 2018 zpráva vědců)
- tzv. sociální obrat v umění (Claire Bishop, Jan Zálešák)
- vztahová estetika (Nicolas Bourriaud 1998)
- pojem Antropocén (The Anthropocene Project, HKW Berlin, 2013-2014)
- výstavy (Greenwashing 2008, Radical Nature 2009, Rights of Nature 2015...) + katalogy
- bienále, přehlídky (např. Dokumenta 2012, Benátské bienále 2022 - posthumanismus)
- umění ve veřejném prostoru (Olafur Eliasson)
- akce (Liberate Tate)
- Publikace (L. Lippard, N. Klein, T. Morton, T. J. Demos, S. Kagan, B. Benish)

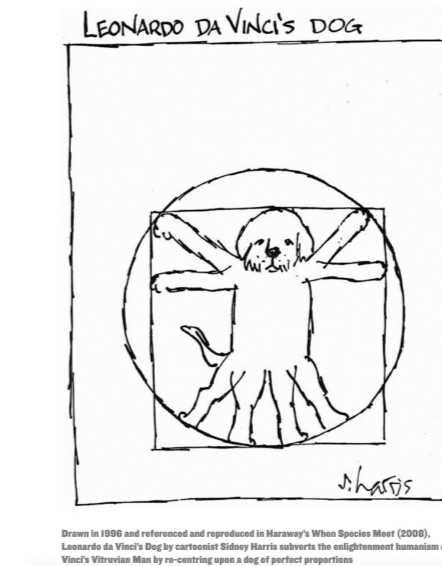
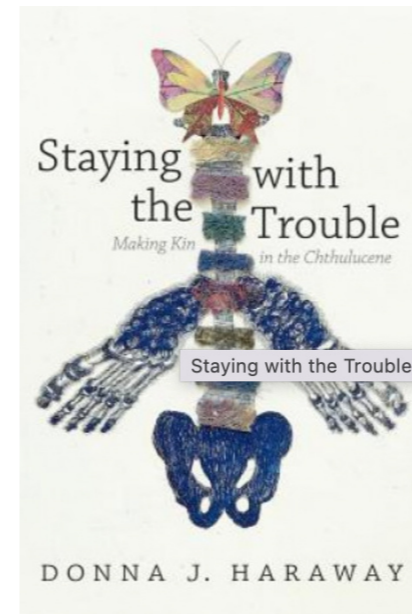
Pojem Antropocén v umění

- popularizace pojmu v roce 2000 – chemik Paul Crutzen a ekolog Eugene Stoermer
- výrazně se promítl do umění, především v letech 2013-2015 – výstavy, publikace, teorie
  - Anthropocene Project v HKW v Berlíně, který se odehrával v letech 2013-2015
  - Taipei Biennnial 2014, The Great Acceleration: Art in the Anthropocene (kurátor N. Bourriaud)
  - Kniha Art in the Anthropocene z roku 2015, jehož editoři byli Heather Davis a Etienne Turpin

Kritika pojmu a další myšlenkové proudy a autoři/autorky

- **TJ Demos:** *Against the Anthropocene. Visual Culture and Environment Today*, 2017
  - **Kapitalocén** (původně kulturní ekolog Andreas Malm a sociolog Jason Moore)
- **Donna Haraway:** *Staying with the Trouble*, 2016
  - **Chthulucén:** důležitá je symbióza mezi všemi živými i neživými entitami na Zemi
  - "jsme ekosystémy genomů, partnerství (kin), komunit, částečně strávených večeří"
  - "být jedním znamená vždy stát se mnohými"
  - "zůstat s problémem"
  - "vytváření příbuzenství a přátelství (making kin) na jiném než genealogickém základě"
    - companion species
  - natureculture (přírodokultura)
- **Bruno Latour:** *Facing Gaia. Eight Lectures on the New Climatic Regime*, 2017
  - New Climatic Regime
  - navazuje na Jamese Lovelocka a jeho (původní) koncept Gaia
  - základní otázka: What will replace the old ways of looking at Nature?
  - **teorie sítě aktérů** - aktérství (agence/agency) rozšiřováno z lidí i mimolidi: mikroby, sloni, stroje, kameny...
    - žádný aktér či vztah není významnější
- Tzv. **spekulativní obrat ve filozofii** (nový materialismus, objektově orientovaná ontologie atd.)
  - u nás např. **Václav Janošík**
- **Posthumanismus – Rosi Braidotti:** *Posthuman feminism*, 2017
  - kritické znovupřemýšlení hodnot - rovnost, tolerance, spravedlnost
  - etické a politické otázky
  - neuznává hierarchické dualismy - rozdělení (člověk x příroda atd.), překračování hranic
    - i Donna Haraway - *Manifest kyborgů* (1985) - vyšlo z části i v čj. *When Species Meet*
      - jinakost
  - podobnost a kooperace mezi lidskými a mimolidskými entitami
  - relativizace nadřazenosti lidí
  - kritika antropocentrického humanismu

Drawn in 1996 and referenced and reproduced in Haraway's *When Species Meet* (2008), Leonardo da Vinci's Dog by cartoonist Sidney Harris subverts the enlightenment humanism of da Vinci's Vitruvian Man by re-centring upon a dog of perfect proportions

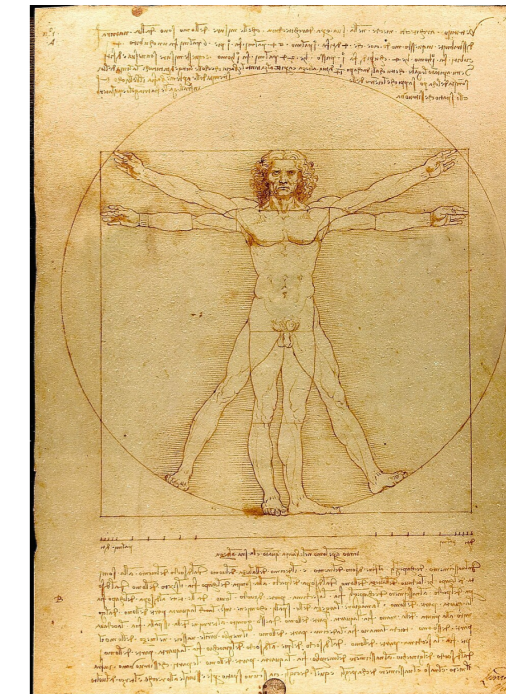

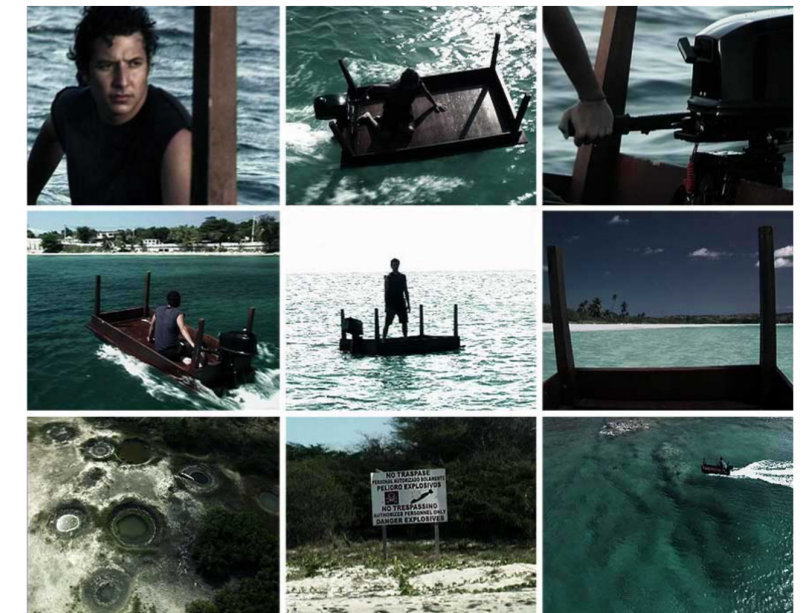
Image from "Donna Haraway: Storytelling for Earthly Survival," a film by Fabrizio Terranova. Courtesy Icarus Films

[trailer](#) - "We need other kinds of stories"

Beyond Green: Toward a Sustainable Art

- putovní výstava, 2006/2007 USA
- díla propojující umění a design, pracující s recyklací, udržitelnou energií...
- kritické i vůči institucionálnímu fungování uměleckého světa - rakouská skupina WocheKlausur přetvářela materiál, kterého se zbavovaly místní umělecké instituce, na nábytek pro sociální účely
- kurátorka Stephanie Smith také ukazuje důležitost provázání systémů a fungování světa (lidské aktivity reagující na přírodní procesy atd.)
- "krize životního prostředí je také krizí naší sociální, kulturní a intelektuální sféry a její řešení se nemůže omezit pouze na rekultivaci skládek odpadu"
- Allora & Calzadilla (Portoriko)
  - Under Discussion (2005) - video
    - komplexnost environmentální a sociální problematiky
    - "případová studie o nerovnováze moci" - zničená krajina (a místní obyvatelstvo) testováním bomb USA
    - chtěli vést další diskuzi

Allora & Calzadilla. *Under Discussion*, video stills, 2005. Single channel video with sound, 6 minutes 14 seconds. Courtesy of the artists.

Témata umění v druhém a třetím desetiletí 21.století

- zkoumání praxe - uhlíková stopa, dopady uměleckých materiálů
  - otázky osobní, tvůrčí a politické zodpovědnosti autorek a autorů
  - fungování uměleckých institucí a infrastruktur
- přehodnocování vztahu člověka a přírody - neantropocentrické přemýšlení
  - objektově orientovaná ontologie, nový materialismus
  - posthumanismus
  - ekofeminismus
- kritika vykořisťovatelských systémů spojených s kapitalismem a neokolonialismem
- nové technologie a média - jakou mají roli? (technopesimismus/optimismus)
- hledání budoucností - od planetární katastrofy po planetární pospolitost
  - sociální spravedlnost
  - práva přírody
  - wellbeing
  - jiné možnosti rozdělení moci
  - udržitelnější život postavený na vzájemné solidaritě
  - vytváření alternativních scénářů, příběhů, narativů i komunit

CO toto umění dělá / způsobuje? Jak se o něm píše?

- Vizualizuje proměny kolem nás, zhmotňuje jinak neviditelné (Nicolas Mirzoeff)
- Nabízí nové cesty porozumění, nový vztah ke světu
- Nabízí rozvinutí diskuze, kde jinak nemáme společný jazyk (skrz vizualitu)
- Představuje nové cesty jak „osvobodit přírodu“ (dekolonizovat) z kapitalistického „rukojmí“
- Ukazuje nám skrze představivost např. jak by vypadal svět bez nás, aktivní síla umožňující zhmotnit v přítomnosti možnou budoucnost
- Pomáhá nám nastavit zrcadlo a ukázat etické problémy, související s environmentálními změnami (např. téma klimatické spravedlnosti)
- Přibližuje se k výzkumu, pedagogice, občanské mobilizaci / aktivismu, výzvam k občanské solidaritě (ale není nic z toho?)
- Propojuje se s ekonomii, technologiemi, kulturou, právem...

Prostředky, které používá

- umělecký výzkum, research-based art
  - Ursula Biemann, Susan Schuppli, Armin Linke, Jonas Staal...
  - the Anthropocene Project, Feral Atlas
- imerzivní či emotivní zážitek
  - Olafur Eliasson, Edward Burtynsky, Pierre Huyghe..

Anthropocene project

- od 2013 v HKW v Berlíně - [video](#)
- 3 úvodní výstavy - [reportáž](#)
  - otázky: Může lidstvo vybudovat klimatu pocítovat? Jak vědět, co materiálním cyklům?
- [report - exhibition katalog](#)
- [mediatéka](#)
- otázky:
  - Jak jsou v antropocénu rozděleny?
  - Kdo přesně je Anthropos, který epochu?
  - Jaké epistemologické základy u planetární toky energie a mate

Paříž
tické

Pierre Huyghe

- *After ALife Ahead* (2017) at Skulptur Projekte Münster

Edward Burtynsky (Kanada)

- [fotografie](#)

Jonas Staal

- *Climate Propagandas, Vid*

Prostředky, které používá

- umělecký výzkum, research-based art
  - Ursula Biemann, Susan Schuppli, Armin Linke, Jonas Staal...
  - the Anthropocene Project, Feral Atlas
- imerzivní či emotivní zážitek
  - Olafur Eliasson, Edward Burtynsky, Pierre Huyghe..

Anthropocene project

- od 2013 v HKW v Berlíně - [video](#)
- 3 úvodní výstavy - [reportáž](#)
  - otázky: Může lidstvo vybudovat nové ekosystémy? Můžeme změnu klimatu pociťovat? Jak vědět, co dělat tváří v tvář zrychleným materiálním cyklům?
- [report - exhibition katalog](#)
- [mediatéka](#)
- otázky:
  - Jak jsou v antropocénu rozděleny odpovědnost a agence?
  - Kdo přesně je Anthropos, který přinesl tuto novou geologickou epochu?
  - Jaké epistemologické základy umožnily využívat a transformovat planetární toky energie a materiálů?

Armin Linke

Blind Sensorium: Antropología visual

March 12–May 20, 2021, The Center for Contemporary
Creation [Matadero Madrid](#)

- více než 10 let výzkumu, kolaborace s vědci
- výstup - filmy a video
- [reportáž](#)
- [fotografie](#)

Edward Burtynsky (Kanada)

- [fotografie](#)

Olafur Eliasson

- [Ice Watch](#), 2014, Paříž
během UN Klimatické
konference

Jonas Staal

- **Climate Propagandas, Video Study, 2020**
  - [video](#)
  - **rozkrývá, jak funguje současný diskurz, jakými myšlenkami, lidmi a jakými obrazy je tvořen**
  - **např. liberální propaganda tvrdí, že za klimatickou krizi je zodpovědný jedinec (začátek a od 11:50)**

ČÁST 4.

**jak se orientovat v českém
(a slovenském) kontextu?**

Platformy

- [Artmap](#) + [art re use](#)
- [Artalk](#)
- [Artbiom](#)
- [RurArtMap](#)
- [Artyčok.TV](#)
- [Společnost Jindřicha Chalupeckého](#)
- [Institut úzkosti](#) + Are + [LES](#)
- Nadšením nájem nezaplatíš

Časopisy

- Art Antiques
- Flash Art
- Fotograf
- Kapitál
- Revue Prostor, A2, Alarm, Deník N...

Volání po institucionální změně

- 2018 – 2000 slov v čase klimatických změn
- 2019 – prohlášení kulturních institucí k vyhlášení stavu klimatické nouze
  - Feministické instituce
  - Spolek skutek
  - Umění pro klima

FEMINIST (ART) INSTITUTION

Kodex

KODEX FEMINISTICKÉ UMĚLECKÉ INSTITUCE

Tento kodex vznikl jako výsledek semináře, který se konal na jaře v rámci programu tranzit.cz v roce 2017 a jež se zabýval možnými podobami organizací a kolektivních uskupení, které se chtějí označovat jako feministické.

Feministická umělecká instituce považuje feministické myšlení za důležitý zdroj, inspiraci a jedno z východisek svého programu a fungování. Inspiruje se historií feministického organizování, jakož i feministickým myšlením o moci, práci, vztazích a formách útlaku.

<http://feministinstitution.org/kodex/>

2018 – **2000 slov v čase klimatických změn**

- požadavek na plán s klimatickou změnou
- volání po zodpovědnosti
- následující 2 roky rozhodující

Publikujeme manifest *2000 slov v čase klimatických změn*, který inicioval kolektiv Ateliér bez vedoucího ve spolupráci s Filozofickým ústavem AV ČR a který byl zveřejněn v rámci veřejného slyšení v knihovně Akademie věd ČR ve středu 31. 10. 2018. Letos je tomu padesát let, co skupina akademiků kolem Otta Wichterleho oslovila spisovatele Ludvíka Vaculíka, aby sepsal manifest, který měl pobídnout veřejnost k aktivnímu zapojení se do politického života. Výsledkem se stal dokument *2000 slov, které patří dělníkům, zemědělcům, úředníkům, umělcům a všem*, jež podepsalo víc než 100 tisíc lidí. Následující text se k tomuto manifestu odkazuje a klade v souvislosti se současným stavem světa nové otázky, na které odpovídalo 12 vědců a vědkyň z rozličných technických i humanistických disciplín.

Zatímco „na rozcestí“, o kterých se uvažovalo v šedesátých letech, bylo možné se nějakou oklikou vrátit a vydat se jinou cestu, „body zvratu“ v současných procesech globální změny jsou ultimativní a jednosměrné. Z toho pramení pocity úzkosti, naléhavosti a vzhledem k omezené kapacitě lidstva kolektivně jednat i stavy bezmoci. Má-li mít taková mobilizace šanci na úspěch, musí zahrnout následující elementy: přiznat vlastní odpovědnost v době antropocénu, připustit nejistoty a dlouhodobě o nich s širší veřejností vést dialog, spolupracovat s aktéry s podobnými cíli, včetně například spisovatelů a dalších umělců, a možná více zapojit do hry i vlastní pocity a osobní zranitelnost.

Věda a technologie samy o sobě nejsou progresivní a jejich emancipační potenciál zůstává nevyužit. Měli bychom proto vytvářet technologie, které budou zmírňovat nerovnosti a budou dostupné všem lidem, nikoli jen těm, kteří si je mohou dovolit. Pokud máme přežít nadcházející environmentální katastrofu a ekonomickou i sociální nejistotu, neobejdeme se bez dostupných a sdílených technologií. Až se bude mluvit o aplikovaném výzkumu, tak se zajímejme o to, v čí prospěch se mají nové poznatky získávat. Chceme, aby naše poznání prospívalo společnosti jako celku a nebylo jen dalším zdrojem zisku úzké skupiny vlastníků kapitálu.

Jak nově promýšlet umělecké a kulturní instituce, 1. část

Anna Remešová | 13. 6. 2019 | KOMENTÁŘE

Společně s tím, jak se do médií dostává čím dál více informací o globální změně klimatu a jak sami na sobě začínáme pociťovat její dopady, tak se i umělci, teoretičky a teoretici, kurátorky a pedagogové na umělecké scéně začínají čím dál intenzivněji ptát, jak by umění mělo na tuto situaci reagovat. Následující komentář od Anny Remešové se však záměrně nezaměřuje na samotná umělecká díla a jejich možné přístupy, ale na chování a fungování uměleckých a kulturních institucí a jejich možnosti politické participace. Výsledkem by podle autorky měla být kromě promýšlení o programu také „proměna samotných hodnot, dnes určených převážně skrze perspektivu produktivity a výlučnosti“, a především důraz na uvažování o kultuře jako obecně sdíleném statku (commons).

- jedná se o snahu vypracovat (na úrovni institucí, měst, států a mezinárodních spoluprací) [strategický plán](#) do budoucna a konkrétně třeba transformovat podmínky dotačních řízení a fungování příspěvkových organizací města nebo ministerstva kultury.
- přechod na elektřinu z obnovitelných zdrojů (příspěvkové organizace města nebo ministerstva kultury takové rozhodnutí samy udělat nemohou)
- snaha informovat veřejnost o tom, co změna klimatu znamená (a že se opravdu děje)
- zavedení bezplastového a vegetariánského/veganského občerstvení na kulturních akcích
- redukce produkce emisí (například omezením letecké dopravy)
- snižování samotné kulturní produkce, která je obzvláště v Praze – co se týče přednášek, konferencí, výstav, performancí a jiných kulturních vystoupení – často až nezvladatelná.

„Kulturní instituce jsou místem pro nové vize,“ říkají iniciátorky Manuálu v době klimatické změny

🕒 13. srpen 2019 | [On Air](#)

<https://wave.rozhlas.cz/kulturni-instituce-jsou-mistem-pro-nove-vize-rikaji-iniciatorcky-manualu-v-dobe-8037547>

- Na základě zprávy Mezivládního panelu pro klimatickou změnu OSN
- prohlášení kulturních institucí k vyhlášení stavu klimatické nouze na území města Prahy, posléze i Brno a další města
- manuál pro změnu chování směrem k větší udržitelnosti na webu Umění pro klima

CENY v době klimatické krize?

- COAL – cena (Francie, od roku 2010)
- Chalupický...

WHEN ART MEETS POLITICS - THE COAL PRIZE 2019 AT THE COP25

Madrid, Spain, 5 December 2019 – Yesterday, in the heart of the United Nations Conference on Climate Change (COP25), the French Ambassador for Climate, Brigitte Collet presented the 2019 Coalition for Art and Sustainable Development (COAL) Art and Environment Prize to artists Lena Dobrowolska and Teo Ormond-Skeaping for their project *You never know, one day you too may become a refugee*. For this year's special edition, the 2019 COAL Prize addresses the theme of climate, disasters and displacement.

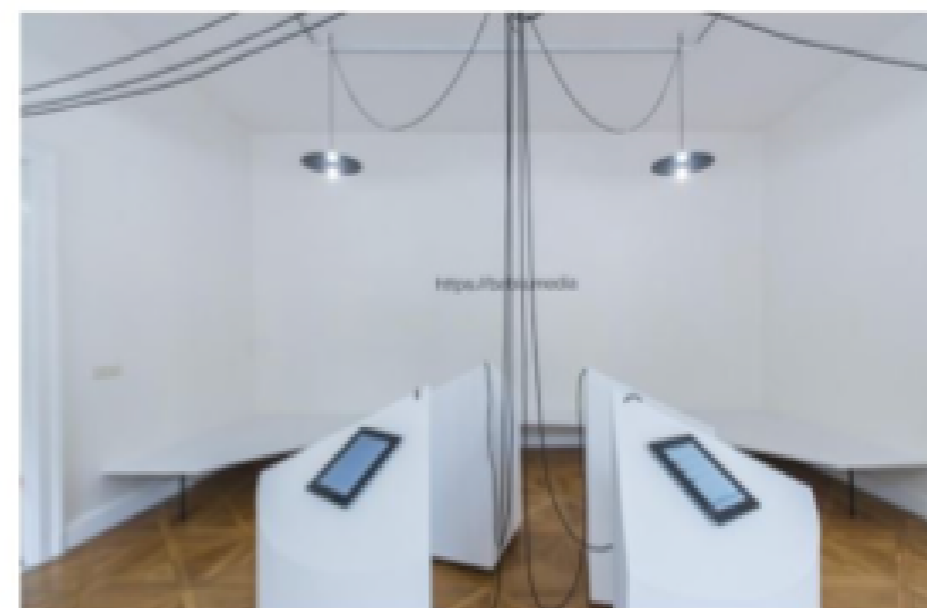
24

BREXIT DVB-T2 DOMÁCÍ SVĚT REGIONY EKONOMIKA **KULTURA** VĚDA NÁZORY POČASÍ KOMIKS

Umělecká stopa ano, ekologická ne. Umělci ve finále Chalupického ceny šetří energií

28. 9. 2019

Ve středu Brna, na střeše budoucího Janáčkova kulturního centra, vyrostla v týdnu solární elektrárna. Napájí výstavu nových děl, jimiž se představují veřejnosti finalisté letošní Ceny Jindřicha Chalupického. Významné výtvarné ocenění se uděluje výrazným umělcům nastupující generace – a ta aktuálně řeší klimatickou krizi.

GALERIE
Výstava finalistů 30. Ceny Jindřicha Chalupického
Dílo Andrease Gajdošika
Zdroj: Archiv MG

[Další 4 fotky](#)

UMĚNÍ MIMO VÝSTAVNÍ PROSTORY

- Přímé akce – např. Umění pro klima na Klimakempu; BP or not BP
- Umění ve veřejném prostoru – např. Festival M3 (Praha), Kukačka (Ostrava)

Místa:

- Galerie
  - Brno
    - [OFF FORMAT](#)
    - [TIC](#)
    - [Dům umění města Brna](#), Dům pánů z Kunštátu
    - Zaazrak Dornych
    - [Moravská galerie](#)
    - [Galerie FaVU](#)
- přehlídky
  - [Bienále ve věci umění](#)
- veřejný prostor
  - festival M3 (Praha)
  - [festival Kukačka \(Ostrava\)](#)
- školy
  - FaVU - Brno
  - UMPRUM, AVU, Scholastika, AMU (FAMU, DAMU, HAMU) - Praha
  - UJEP - Ústí
  - Sutnarka - Plzeň
  - FU OU - Ostrava
  - dějiny umění - Praha (FFUK, KTF, FF MUNI, FF UPOL)